

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีงบประมาณเพียงพอที่จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนา ซึ่งแต่ละประเทศมีเงินได้เข้าประเทศเพื่อจัดสรรเป็นงบประมาณแผ่นดินนั้น ส่วนใหญ่จะมาจาก การจัดเก็บภาษี โดยมีการแบ่งแยกการจัดเก็บภาษีตามประเภทของเงิน ได้จากการดำเนินการ ของผู้ที่มีเงินได้และภาษีที่สำคัญประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างเงินได้เข้าประเทศก็คือภาษีอากร ศุลกากร เป็นภาษีที่จัดเก็บจากกิจการการค้าระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ตามประเภทรายการสินค้าโดยมีองค์กรรัฐทำหน้าที่จัดเก็บคือกรมศุลกากร สำหรับภาษีจากการค้า ระหว่างประเทศซึ่งเป็นการค้าขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของประเทศไปยังประเทศคู่ค้าอื่นกับการ นำเข้าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของประเทศอื่นเข้าสู่ประเทศไทย ที่เรียกว่าการค้าระหว่างประเทศที่มี กระบวนการค้าขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มาจาก การนำเข้าประเทศหรือส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยมี การขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางเรือ หรือทางอากาศทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ หรือ สถานที่จัดเก็บสินค้าที่เป็น โกดังคลังสินค้า เป็นต้น การค้าขายในลักษณะเช่นนี้จะต้องผ่านการตรวจ และประเมินราคาเพื่อการจัดเก็บภาษีที่เรียกว่าอากรศุลกากรซึ่งเป็นการจัดเก็บภาษีจากภาคธุรกิจ เอกชนที่ประกอบธุรกิจการค้า หรือประกอบกิจการค้าขายเกี่ยวกับการส่งสินค้าออก และ ส่งสินค้าต่างประเทศเข้ามาค้าขายในประเทศจึงเป็นการประกอบธุรกิจการค้าประเภทหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดรายได้ที่จะต้องเสียภาษีเพราะถือว่าการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องมีการใช้สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของประเทศ

การที่ภาคธุรกิจเอกชนจะต้องเสียภาษีจากการประกอบธุรกิจนี้จึงเป็นการสร้างภาระ ให้แก่ภาคธุรกิจ แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเสียภาษีให้แก่ภาครัฐจึงเท่ากับเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย หรือมีต้นทุนของการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นแก่ภาคธุรกิจ ดังนั้นในสภาพการณ์เช่นนี้จึงส่งผลให้ ภาคธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีในอัตราค่อนข้างสูง

ดังนั้นในฝ่ายภาคธุรกิจการค้าระหว่างประเทศเองก็จะพยายามหาช่องทางที่จะหลีกเลี่ยงหรือเสียภาษีศุลกากรให้น้อยลงเพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่าย หรือทำให้ลดต้นทุนลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาของการค้าแดงเอกสารที่ไม่ถูกต้องหรือสมบูรณ์จากการนำสินค้าเข้าหรือส่งออกสินค้าออกนอกประเทศของผู้ประกอบกิจการที่อาจมีสินค้าบางประเภทที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่ผู้ประกอบกิจการอาจจะมีการฝ่าฝืนเกิดขึ้น หรืออาจเป็นการแสดงประเภทสินค้าที่ไม่เป็นจริง และเมื่อเกิดการตรวจสอบขึ้นมาจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรก็จะนำไปสู่ข้อโต้แย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีย่อมจะต้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศให้ได้มาก ในขณะที่ฝ่ายเอกชนผู้ประกอบการย่อมต้องรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของตนเพราะการเสียภาษีสูงย่อมหมายถึงความถึงการเพิ่มต้นทุนเป็นช่องทางให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการกับกรมศุลกากรได้

อีกประการหนึ่งโดยขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรนั้น นอกจากจะทำการจัดเก็บภาษีศุลกากรแล้วยังมีหน้าที่ในการ ควบคุม ตรวจสอบ และวินิจฉัย หรือตีความข้อบังคับของกฎหมาย ซึ่งอาจจะมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นจากการวินิจฉัยหรือตีความก็ได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบางครั้งการตีความกฎหมายขึ้นอยู่กับการรักษาผลประโยชน์อยู่ด้วยจึงเป็นปัญหาของข้อพิพาท นอกจากนี้ปัญหาที่จะนำไปสู่ข้อพิพาทอีกประการหนึ่งคือการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานศุลกากรที่อาจสร้างความเสียหายแก่ผู้ประกอบการ ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้หากไม่สามารถหาข้อยุติลงไปได้ก็ย่อมนำไปสู่การฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลซึ่งผู้ที่เป็นโจทก์ หรือจำเลยในคดีศุลกากรนั้นมีได้ทั้งที่ฝ่ายกรมศุลกากรเป็นโจทก์หรือจำเลย หรือฝ่ายธุรกิจเอกชนก็เป็นได้ทั้งที่เป็นโจทก์หรือจำเลยได้เช่นกัน และลักษณะคดีที่ฟ้องร้องกันนั้นมีได้ทั้งที่เป็นคดีอาญา คดีแพ่ง และหรืออาจจะเป็นคดีปกครอง ในลักษณะของการโต้แย้งคำสั่งหรือคดีที่พิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเป็นต้น ซึ่งแต่ละประเภทคดีก็ต้องฟ้องศาลตามประเภทคดีนั้น ๆ เช่น ถ้าเป็นคดีอาญาก็ต้องฟ้องที่ศาลอาญา ถ้าเป็นคดีแพ่งก็ต้องฟ้องที่ศาลแพ่งและถ้าเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐก็ต้องฟ้องที่ศาลปกครอง ซึ่งแต่ละศาลย่อมมีเขตอำนาจศาล และหรือระบบการพิจารณาคดีที่แตกต่างกันถ้าเป็นศาลที่สังกัดศาลยุติธรรมก็จะเป็นระบบกล่าวหา แต่ถ้าเป็นศาลปกครองก็จะเป็นระบบไต่สวน เป็นต้น ตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้ ซึ่งการพิจารณาของแต่ละศาลจะไม่ก้าวล่วงในเขตอำนาจและระบบการพิจารณาคดีซึ่งกันละกัน และที่เป็นปัญหาต่อมาก็คือ องค์คณะผู้พิพากษาคดีในปัจจุบันนี้ ไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาเป็นผู้พิพากษาสมทบที่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสมทบเป็นองค์คณะผู้พิพากษาอีกด้วยอย่างเช่น ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะมีองค์คณะผู้พิพากษาสมทบ หรือศาลแรงงานก็เช่นเดียวกันที่มีการพิจารณาพิพากษาสมทบ มาทำการพิจารณาพิพากษาคดี เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างกรมศุลกากรกับภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจการค้าระหว่างประเทศนั้นจะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีหรือการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งในปัจจุบันจะได้มีศาลภาษีอากรทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีภาษีอากรอยู่แล้ว แต่เมื่อพิจารณาคดีตามเขตอำนาจของศาลภาษีอากรแล้วจะเป็นการพิจารณาคดีภาษีเงินได้ทั่ว ๆ ไป และเป็นเรื่องของผู้เสียภาษีอากรกับกรมสรรพากรเป็นหลัก เพราะฉะนั้นศาลภาษีอากรที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้จึงมีเป้าหมายเพียงสำหรับการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากรทั่ว ๆ ไปตามที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น แต่การพิจารณาคดีศุลกากรนั้นมีความแตกต่างกันเนื่องจากข้อพิพาทมิใช่เรื่องเกี่ยวกับภาษีเงินได้ แต่เป็นข้อพิพาทอากรศุลกากรที่เกิดจากกระบวนการการค้าระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้าที่ถือว่าเป็นความผิดทางเทคนิคเกี่ยวกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร การสำแดงพิธีการศุลกากรที่ไม่ถูกต้องและไม่บริบูรณ์ การนำของต้องห้าม ต้องจำกัด หรือการขอลดค่าอากร และหลักประกันอากร เป็นต้น

ประการต่อมากระบวนการการค้าระหว่างประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาทที่เกิดจากการขนส่งสินค้า หรือ โกดังคลังสินค้า หรือข้อพิพาทที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีอากรประเภทเงินได้ประเภทต่าง ๆ ต่างก็มีกฎหมายเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติตามอยู่แล้วและที่เป็นปัญหาก็คือเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นในกฎหมายเฉพาะเหล่านั้นกฎหมายก็ไม่ได้กำหนดว่าจะนำข้อพิพาทนั้น ๆ ไปฟ้องที่เขตอำนาจศาลใด เพราะว่าจะต้องพิจารณาถึงประเภทของแต่ละข้อพิพาท ซึ่งมีได้ทั้งที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร ค่าเสียหายทางแพ่งที่เกิดขึ้นจากข้อพิพาททางภาษีระหว่างผู้เสียหายที่เป็นคู่กรณี ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับทางด้านอาญา และหากปัญหาที่พิพาทไม่สามารถที่จะไกล่เกลี่ยตกลงกันได้ ก็จะเป็นข้อพิพาทจนเป็นคดีความ และต้องนำขึ้นสู่การพิจารณาของศาล จึงเป็นปัญหาว่าจะฟ้องที่เขตอำนาจศาลไหนดังได้กล่าวมาแล้วว่าเนื่องจากปัญหาว่าถ้าเลือกฟ้องผิดเขตอำนาจศาลแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟ้อง จนส่งผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี และก่อให้เกิดความยุ่งยากที่จะไปฟ้องที่เขตอำนาจศาลอีกครั้ง เพราะเนื่องจากข้อพิพาทของคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากรศุลกากรนั้นเป็นคดีที่ต่อเนื่องเกี่ยวโยงกันทั้งทางแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาและปกครองอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่นข้อพิพาทเกี่ยวกับลักษณะความผิดเกี่ยวกับการชำระอากรขาดเกิดจากการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการชำระอากร ที่เป็นความผิดทางอาญา และทางแพ่ง ซึ่งเมื่อเกิดข้อพิพาทดังกล่าวแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อคดีและอายุความได้ ดังเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 17822/2555 คดีระหว่างกรมศุลกากร โจทก์ กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีภูมิเทรดดิ้งที่ 1 นายวิโรจน์ กังวารรุ่งโรจน์ ที่ 2 จำเลย ซึ่งศาลฎีกาแผนกภาษีอากรมีคำพิพากษายกฟ้อง โจทก์เนื่องจากคดีขาดอายุความ เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกระบวนการพิจารณาคดีที่เชื่อมโยงไปถึงเขตอำนาจศาลนั้นหากยังคงใช้วิธีพิจารณาความของแต่ละศาล ในปัจจุบันย่อมจะส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมที่คู่ความพึงจะได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีคู่ความเป็นนักธุรกิจต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนของนักลงทุนที่เป็นชาวต่างชาติที่จะกระทบต่อความน่าเชื่อถือทางการค้าระหว่างประเทศด้วย

ปัญหาที่กล่าวมานี้หากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไปจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ขาดความเป็นเอกภาพในการพิจารณาพิพากษาคดี ขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในต่างประเทศและในประเทศ เกิดความสับสนของคู่ความทั้งโจทก์และจำเลยในการที่จะนำคดีฟ้องต่อศาลเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถ้าหากพิจารณาจากประเทศบางประเทศแล้วพบว่า กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากรแล้ว ไม่ว่าจะประเทศที่มีการพิจารณาคดีแบบศาลเดียว หรือศาลคู่ก็ตาม ศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาจะเป็นศาลเพียงศาลเดียว ในกรณีของต่างประเทศ อย่างเช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส หรือสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ก็จะอยู่ในเขตรับผิดชอบของเขตอำนาจศาลของศาลปกครองเพียงศาลเดียว ประเทศญี่ปุ่นก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพียงศาลเดียวเช่นเดียวกัน ซึ่งผลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวทำให้การดำเนินการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากรมีความสะดวก รวดเร็ว เป็นเอกภาพ ตามหลักการของการจัดเก็บภาษีอากรหรือการเรียกเก็บภาษีอากรที่ดี และก่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับภาคเอกชนผู้ประกอบกิจการ เพราะเนื่องจากว่าการประกอบธุรกิจประเภทต่าง ๆ นั้น ๆ ระยะเวลาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งหากกระบวนการพิจารณาระงับข้อพิพาทมีระยะเวลาที่รวดเร็ว ก็จะเป็นการสร้างบรรยากาศในการค้า การขาย การลงทุนให้เกิดความแน่นอน โปร่งใส ทั้งในส่วนของทางภาครัฐที่มีหน้าที่เรียกเก็บหรือจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในส่วนของภาคเอกชนผู้ประกอบกิจการที่มีหน้าที่ชำระภาษีให้แก่รัฐนั้นก็ย่อมที่จะชำระภาษีอากรได้อย่างไม่มีข้อกังขาในด้านความยุติธรรม หรือโต้แย้งสิทธิแต่อย่างใด

ประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งตามข้อมูลสถิติการดำเนินการจับกุม และดำเนินคดีของเจ้าพนักงานศุลกากร พบว่าการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ในปีงบประมาณ 2562 เป็นจำนวน 32,255 คดี คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 2,784 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2563 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2563 จำนวน 10 เดือนที่ผ่านมาเป็นจำนวน 21,034 คดี คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 2,642 ล้านบาท

คุณสมบัติของผู้พิพากษาที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคดีศาลการ มีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นคดีที่มีข้อพิพาทในลักษณะเฉพาะที่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ และมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการศาลการอยู่ด้วยซึ่งหากพิจารณาจากศาลชำนาญพิเศษอื่น เช่น ศาลแรงงาน หรือ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ จะมีผู้พิพากษาสมทบ ที่มาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาทำหน้าที่เป็นองค์คณะพิพากษาคดี แต่การพิจารณาคดีเกี่ยวกับ ภาษีอากร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรนั้นกลับ ไม่มีผู้พิพากษา สมทบเข้ามาร่วมพิจารณาพิพากษาแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นการที่จะให้มีวิธีพิจารณาพิพากษาคดี เกี่ยวกับการศาลการ ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาและคดีแพ่งโดยทั่วไป ซึ่งหากได้มีการ พิจารณาโดยผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการศาลการเป็นการเฉพาะ และ มีผู้พิพากษาสมทบโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติ ของคดีศาลการ เข้ามาร่วมกันพิจารณาและพิพากษาคดีด้วยแล้ว จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไป โดยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากสภาพความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวมานั้นทำให้การวิจัยมีแนวคิดที่จะทำการศึกษา และวิจัยเพื่อหาคำตอบที่จะนำไปสู่การจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการขึ้น เพื่อพิจารณาคดีศาลการโดยเฉพาะในรูปแบบของศาลชำนาญพิเศษ ที่จะรับพิจารณาคดีศาลการได้ ไม่ว่าจะเป็นคดีที่มีความเกี่ยวเนื่องทางแพ่ง หรือกรณีที่เกี่ยวข้องทางอาญา หรือทางปกครอง ในศาลเดียวกัน ซึ่งแนวคิดนี้ทำให้การวิจัยกำหนดความประสงค์ที่จะทำวิจัยในเรื่องกฎหมายต้นแบบ ว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ

1.2 ความสำคัญของปัญหา

จากความเป็นมาของปัญหาตามที่กล่าวมาข้างต้น การวิจัยนี้จึงเห็นถึงความสำคัญที่จะ แก้ไขปัญหาด้วยการศึกษาและวิจัยเพื่อหาคำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วย การจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ เพื่อการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีความต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากข้อพิพาททางความผิดตามลักษณะความผิดตามกฎหมายศาลการ ที่เกี่ยวข้องข้อกับ ข้อพิพาทจากกิจการค้าระหว่างประเทศ การจัดเก็บภาษีอากรตามกฎหมายศาลการ ซึ่งมีลักษณะ เป็นความผิดทางเทคนิคพิเศษ ที่มีความแตกต่างจากความผิดทางภาษีอากรโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ เพราะพิธีการศาลการเป็นข้อพิพาทจากการจัดเก็บภาษีอากรจากกิจการการค้าระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกสินค้า ที่จำเป็นต่อการสร้างความเป็นธรรมให้แก่คู่ความทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและสร้าง ความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนที่ต้องใช้วิธีการเฉพาะในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาท ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและ วิธีพิจารณาคดีศาลการให้เป็นศาลชำนาญการพิเศษในศาลยุติธรรมซึ่งการวิจัยได้ให้ความสำคัญต่อ

การศึกษาและวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบดังกล่าว

1) แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร

ในการวิเคราะห์หาคำตอบประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรนั้น มีความสำคัญที่จะต้องนำเอาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) แนวคิด

- แนวคิดการค้าระหว่างประเทศ (International Trade)

เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า แลกเปลี่ยนสินค้า และบริการระหว่างประเทศ คู่ค้า โดยทั่วไปแล้วแต่ละประเทศจะมีฐานะเป็นทั้งประเทศผู้นำสินค้าเข้า และประเทศผู้ส่งสินค้าออก เพราะว่าประเทศต่าง ๆ นั้น มีการผลิตสินค้าที่แตกต่างกันจึงทำให้ต้องมีการค้าระหว่างประเทศขึ้น แนวคิดการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่องานวิจัยนี้ในประเด็นการจัดเก็บภาษีจากการกิจการนำเข้า ส่งออกสินค้าจากเอกชนผู้ประกอบการตามลักษณะของแต่ละรายการสินค้าในลักษณะของการนำเข้าสินค้าและการส่งออกสินค้าเพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่นำไปสู่ข้อพิพาทระหว่างเอกชนผู้ค้าด้วยกันเอง กับระหว่างเอกชนผู้ค้ากับกรมศุลกากร ซึ่งก็ย่อมที่จะเป็นไปได้ทั้งสองฝ่าย

(2) ทฤษฎี

- ทฤษฎีอำนาจรัฐ

ทฤษฎีอำนาจรัฐคือทฤษฎีที่กล่าวถึงการใช้อำนาจรัฐในรูปแบบต่าง ๆ ขององค์กรภาครัฐที่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้โดยไม่สร้างภาระและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นการใช้อำนาจมุ่งเพื่อประโยชน์ของมหาชน ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม โดยใช้อำนาจผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีกฎหมายเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งในส่วนของการค้าระหว่างประเทศนั้นเป็นการใช้อำนาจรัฐของกรมศุลกากรกับเอกชนที่ดำเนินกิจการค้าระหว่างประเทศในการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ (Jurisdiction to tax) รวมทั้งการใช้อำนาจรัฐในการระงับข้อพิพาทหากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น

- ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายหมายความถึงการมีกฎหมายตราไว้เพื่อให้ให้องค์กรรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่กฎหมายนั้น ๆ กำหนดไว้ให้เป็นผู้มีอำนาจในการนำกฎหมายนั้นไปบังคับให้เกิดผลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังเช่นการจัดเก็บภาษีศุลกากรมีกฎหมายใช้บังคับคือพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 พร้อมทั้งจะให้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรบังคับใช้ในการจัดเก็บภาษี

การค้าระหว่างประเทศได้ และการวิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรให้เป็นกฎหมายใช้บังคับและหากมีการจัดตั้งศาลศุลกากรแล้วศาลศุลกากรนั้นก็มีความอำนาจในการบังคับใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากร

(3) หลักการ

- หลักการจัดเก็บภาษี

หลักการจัดเก็บภาษีเป็นหลักการจัดเก็บภาษีขั้นพื้นฐาน หรือภาพรวมของการจัดเก็บภาษีที่ภาครัฐดำเนินการจัดเก็บตามฐานภาษีของกฎหมายต่าง ๆ จากรายได้ประชาชน หรือภาคเอกชนที่ประกอบกิจการด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำรายได้จากการจัดเก็บเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินของภาครัฐ การจัดเก็บภาษีนั่น ๆ ก็จะต้องมีความเสมอภาค เท่าเทียมกันตามที่กฎหมายกำหนด หลักการจัดเก็บภาษีจึงเป็นหลักการที่เป็นแนวทางสำหรับการจัดเก็บภาษีศุลกากร สำหรับการค้าระหว่างประเทศที่จะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์หาความเป็นธรรม ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันเพื่อนำไปสู่การตีความกฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บภาษีศุลกากร เพื่อให้ได้ภาษีที่จะเป็นเงินได้จากผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศที่รัฐจะนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ การจัดเก็บอากรตามกฎหมายศุลกากรนั้นเป็นการจัดเก็บตามที่บัญญัติในกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรกำหนดในแต่ละประเภทของสินค้า ซึ่งอัตราภาษีอากรนั้นจะไม่เท่ากันเสมอ มีการกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ตามกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากรกำหนดตลอดจนกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอากรศุลกากร หรือไม่ก็จะจัดเก็บภาษีอากรตามสภาพของสินค้าในวันนำเข้า หรือส่งออกสินค้าอีก

ความสำคัญสำหรับหลักการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรศุลกากรตามที่กล่าวมาข้างต้น ที่มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับการศึกษาวิจัยนี้ ในประเด็นหลักการจัดเก็บภาษีศุลกากร ในประเด็นที่จัดเก็บตามพิกัดอัตราศุลกากร เมื่อมีข้อพิพาท หรือมีการโต้แย้งสิทธิของผู้เสียภาษีอากรจากการประกอบกิจการการค้าระหว่างประเทศ อันเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ย่อมจะต้องมีความรวดเร็ว โปร่งใส เสมอภาค เพื่อที่จะระงับข้อพิพาทด้านการบังคับใช้ให้ และต้องมีความเป็นเอกภาพ เป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีอากรตามหลักการธรรมาภิบาล ซึ่งมีความสำคัญต่อการค้า การลงทุนของนักลงทุนเป็นอย่างยิ่งดังที่กล่าวมาข้างต้น มาวิเคราะห์ เพื่อนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบการจัดตั้งศาลศุลกากรต่อไป

- พิธีการศุลกากร

พิธีการศุลกากร หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการเตรียมการด้านเอกสารหรือพิธีการในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าตามรายการที่ระบุในใบกำกับสินค้านำเข้ารวมทั้งรายการสินค้าต่าง ๆ เพื่อยื่นต่อกรมศุลกากรในการชี้แจงรายละเอียดการนำเข้า หรือส่งออกสินค้า กำหนดประเภทพิกัด

ศุลกากร เพื่อเดินพิธีการศุลกากร สำหรับการชำระค่าภาษีอากรทั้งขาเข้า หรือขาออกเมื่อสินค้าถึงท่าเรือ หรือประเทศปลายทาง ผู้ประกอบกิจการนำเข้าจะต้องนำส่งเอกสารแจ้งรายการสินค้า นำเข้าและชื่อผู้นำเข้าแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศนั้น ๆ สินค้าที่จะนำเข้านั้นจะยังไม่ถูกนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย จนกว่าสินค้าจะถูกส่งถึงท่าเรือปลายทาง โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศนั้น ๆ และภาษีอากรขาเข้าได้ถูกชำระเรียบร้อยแล้วเท่านั้น ซึ่งผู้นำเข้ามีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารให้ทางเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบและนำสินค้าออกจากท่าเรือหรือสนามบินปลายทาง

ความสำคัญสำหรับหลักการเกี่ยวกับพิธีศุลกากรตามที่กล่าวมาข้างต้น ที่มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับการศึกษาวิจัยนี้ ในประเด็นหลักการกระบวนการสำแดงรายละเอียดประเภทของสินค้าตามรายละเอียดในกำกับสินค้า หรือรายการสินค้า เพื่อที่จะชำระค่าภาษีอากรตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรแต่ละประเภทของสินค้า ซึ่งพิธีการศุลกากรนั้นได้มีการพัฒนาจากระบบเอกสาร จนกระทั่งปัจจุบันเป็นแบบระบบไร้เอกสาร เพื่อรองรับ อำนวยความสะดวกการใช้บริการของภาคเอกชนที่ประกอบกิจการนำเข้า ส่งออก และระบบการตรวจสอบอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพของพนักงานศุลกากร ซึ่งสามารถที่จะอำนวยความสะดวก และเป็นประโยชน์แก่การลงทุนของนักลงทุนเป็นอย่างยิ่ง ดังที่กล่าวมาข้างต้น มาวิเคราะห์ เพื่อนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบการจัดตั้งศาลศุลกากรต่อไป

- หลักการพิจารณาคดี

การพิจารณาคดีหมายถึงกระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ในอดีตนั้นจะเป็นการพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นทางแพ่ง หรือทางปกครอง ก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบันการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรที่มีลักษณะความผิดทางแพ่งนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น ก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร แต่ถ้าเป็นความผิดทางอาญา ก็จะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ด้วยระบบกล่าวหา ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ได้มีการพัฒนาระบบของศาลในประเทศไทยได้พัฒนาจากระบบศาลเดี่ยวมาเป็นระบบศาลคู่ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีปกครองและจัดตั้งศาลปกครองขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดกรณีข้อพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของภาครัฐกับภาคเอกชนทั่วไป ในลักษณะการโต้แย้งสิทธิ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไม่ว่าจะเป็นกรณีใด ๆ ตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ความสำคัญสำหรับเกี่ยวกับการพิจารณาคดีศาลการระบบกล่าวหา และระบบไต่สวน ตามที่กล่าวมาข้างต้น ที่มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับการศึกษาวิจัยนี้ ในประเด็นระบบ วิธีพิจารณาพิพากษาคดีศาลการ เมื่อมีข้อพิพาท หรือมีการโต้แย้งสิทธิของผู้เสียหายอากร จากการประกอบกิจการการค้าระหว่างประเทศ อันเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า มาวิเคราะห์ เพื่อนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบการจัดตั้งศาลศาลการต่อไป

- หลักการระงับข้อพิพาท

การระงับข้อพิพาท คือหลักการที่ดำเนินการให้ข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี หรือการชำระภาษีของประชาชน หรือของภาคเอกชนที่จะต้องชำระภาษีให้แก่ภาครัฐ ตามกฎหมาย ศาลการนั้นระงับหรือสิ้นสุดลงโดยปราศการโต้แย้งสิทธิของแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายภาครัฐหรือ ฝ่ายภาคเอกชนหรือประชาชนทั่ว ๆ ไป ยุติลงโดยไม่ต้องเป็นคดีความไปสู่การฟ้องร้องต่อศาล ซึ่งปัจจุบันนี้ตามกฎหมายศาลการนั้นก็จะมีกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยฝ่ายบริหาร ที่กฎหมาย ศาลการได้ให้อำนาจอธิบดีที่จะระงับข้อพิพาทได้ หรือการระงับข้อพิพาทในรูปแบบคณะกรรมการ ที่เรียกว่าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาท เป็นต้น เช่นนี้หลักการระงับข้อพิพาท จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความเชื่อมโยงสำหรับงานวิจัยนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเอาหลักการระงับ ข้อพิพาทตามที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อมาวิเคราะห์ และนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบการจัดตั้ง ศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการต่อไป

- เขตอำนาจศาล

เขตอำนาจศาล คือ เขตพื้นที่ที่กำหนดขอบเขตแห่งประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจศาล ที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งการฟ้องคดีแต่ละครั้งจะต้องฟ้องตามเขตอำนาจศาลแต่ละศาล ซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ปัจจุบันนี้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมีทั้งที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง หรือข้อพิพาททางอาญา และข้อพิพาททางปกครอง ดังนั้น การดำเนินคดีจึงต้องพิจารณาถึงประเภทคดีกับเขตอำนาจศาลที่จะรับพิจารณาคดี และคดีศาลการ มีลักษณะที่เป็นได้ทั้งเฉพาะเป็นข้อพิพาททางอาญา หรือทางแพ่งหรือทางแพ่งเกี่ยวเนื่องทางอาญา ซึ่งเขตอำนาจศาลก็คือศาลยุติธรรม ส่วนข้อพิพาททางปกครองก็จะเป็นศาลปกครอง หากฟ้องผิด ศาลจะส่งผลให้ศาลไม่รับฟ้อง เขตอำนาจศาลจึงเป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยง ในประเด็นขอบเขตอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีศาลการ เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและ วิธีพิจารณาคดีศาลการต่อไป

2) สภาพการณ์ของปัญหาและผลกระทบจากการพิจารณาคดีศาลการของศาลภาษีอากร คดีศาลการที่เกิดจากข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจากผู้ประกอบกิจการ การค้าระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกสินค้า ในแต่ละลักษณะของความผิดที่ถือได้ว่าเป็น ความผิดทางเทคนิค ที่มีความแตกต่างจากลักษณะความผิดทางอาญา หรือทางแพ่งทั่ว ๆ ไป ซึ่งหากเป็นความผิดทางอาญา หรือแพ่งทั่ว ๆ ไปก็มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ใช้อย่างบังคับ แต่ที่เป็นปัญหาก็คือคดีเกี่ยวกับการศาลการ เป็นคดีที่คาบเกี่ยวกฎหมายหลายฉบับที่เป็นได้ทั้งเป็นความผิดอาญา ความผิดทางแพ่ง และความผิด ทางปกครอง ซึ่งแต่ละความผิดจะมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความตามแต่ละลักษณะความผิด โดยมี ศาลที่พิจารณาคดีแตกต่างกัน กล่าวคือถ้าเป็นความผิดทางอาญาก็ต้องเป็นศาลอาญา ถ้าเป็นความผิด ทางแพ่งก็จะเป็นศาลแพ่ง และถ้าเป็นความผิดทางปกครองก็ต้องเป็นศาลปกครอง จึงสร้างความยุ่งยากและสับสนเกิดขึ้น และที่เป็นปัญหาสำคัญก็คืออาจมีปัญหาของการฟ้องผิดศาล หรือ การฟ้องซ้ำจึงเป็นผลกระทบโดยตรงต่อคู่ความที่เป็นทั้งภาคธุรกิจการค้าระหว่างประเทศที่เป็นเอกชน กับกรมศาลการ

อย่างไรก็ดี ปัญหาข้อพิพาทด้านภาษีอากรนั้นจำเป็นต้องมีศาลชำนาญพิเศษเฉพาะ ที่จะพิจารณาคดีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงได้มีการจัดตั้งศาลภาษีอากรขึ้นในศาล ยุติธรรมที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณา คดีภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 7 ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีแพ่งเท่านั้น แต่ศาลภาษีอากร ก็เป็นศาลพิเศษเฉพาะที่พิจารณาคดีที่เป็นข้อพิพาททางด้านภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรเป็นหลัก จึงแตกต่างจากคดีศาลการที่จำกัดเฉพาะเรื่องอากรที่จัดเก็บตามกฎหมายศาลการที่มีความผิดทั้งทาง แพ่ง ทางอาญาและทางปกครองเป็นต้น

จากสภาพการณ์แห่งปัญหาของการกระบวนวิธีพิจารณาคดีศาลการดังกล่าวเบื้องต้นนั้น การวิจัยนี้จึงเห็นถึงความสำคัญที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและ ผลกระทบของกระบวนพิจารณาพิพากษาคดีศาลการเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งศาลศาลการและ วิธีพิจารณาคดีศาลการ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการพิจารณาคัดสินข้อพิพาทให้เกิดความเป็นธรรม แก่ประชาชนที่ประกอบธุรกิจการค้าระหว่างประเทศหรือคู่ความทั้ง 2 ฝ่าย

3) กฎหมายว่าด้วยข้อพิพาททางศาลการของประเทศไทย

ปัจจุบันนี้มีกฎหมายที่บังคับใช้กับการศาลการคือกฎหมายศาลการ ซึ่งมีสาระสำคัญ เพื่อการควบคุม บทลงโทษ และอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานศาลการในการประเมินภาษี เพื่อการจัดเก็บภาษีจากกิจการนำเข้า ส่งออกสินค้า และกฎหมายศาลการนี้ก็จะนำไปสู่ข้อพิพาท ทางศาลการ ในเรื่องการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีนำเข้าหรือส่งออก หรือไม่มี

เป็นการสำแดงเท็จเพื่อของผู้ประกอบกิจการนำเข้า ส่งออกสินค้า ซึ่งในปัจจุบันนี้มีพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ วิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งในวิธีพิจารณาคดีดังกล่าวมานี้จะมีเขตอำนาจศาลในเรื่องการพิจารณาคดี ที่แตกต่างกัน ซึ่งเขตอำนาจศาลเหล่านั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีศาลอากรแต่อย่างใด เพียงแต่ จะมีการพิจารณาลักษณะของความคิด องค์ประกอบของความคิดตามวิธีพิจารณาความภาษีอากร วิธีพิจารณาความอาญา วิธีพิจารณาคดีปกครองเท่านั้นเอง ในขณะที่ปัญหาในกฎหมายศาลอากร ขณะนี้ เป็นข้อพิพาทในลักษณะเฉพาะและต้องอาศัยความชำนาญหรือเชี่ยวชาญของผู้พิพากษา เป็นพิเศษในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งขณะนี้ไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีศาลอากรเป็นการเฉพาะ เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่ากฎหมายปัจจุบันนี้ไม่สามารถที่จะ นำมาใช้กับคดีศาลอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ให้กับนักธุรกิจ นักลงทุนทั้งในประเทศและนักลงทุนต่างประเทศด้วย

4) กฎหมายต่างประเทศว่าด้วยการดำเนินการกับความผิดศาลอากร

ปัญหาข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศในด้านการศาลอากรมีในทุกประเทศทั่วโลก เพราะเป็นแหล่งที่มาของรายได้ทางหนึ่งของรายได้รัฐที่ได้มาจากการจัดเก็บภาษีศาลอากรจากการค้า ระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกสินค้า จึงมีแนวทางในการพิจารณาคดีที่เป็นข้อพิพาทโดยองค์กร ที่ประเทศนั้น ๆ จัดตั้งขึ้น ซึ่งการวิจัยจะได้นำแนวทางของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี มาวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะทั้ง 2 ประเทศมีรูปแบบที่ชัดเจนน่าจะนำมาใช้เป็น แนวทางสำหรับการจัดตั้งศาลศาลอากรและวิธีพิจารณาคดีศาลอากรของไทย

5) กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลอากรและวิธีพิจารณาคดีศาลอากร

การศึกษาและวิจัยที่จะทำให้ได้คำตอบตามประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นการวิจัยใช้เป็น ข้อมูลในการนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ โดยมีโครงสร้างอันเป็นองค์ประกอบของ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลอากรและวิธีพิจารณาคดีศาลอากรมาจากการวิเคราะห์ ในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัยแนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลอากรและวิธีพิจารณาคดีศาลอากร
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบจากกระบวนการพิจารณาคดี ศาลอากร

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศว่าด้วยการศาลการและปัญหาข้อพิพาททางคดีศาลการ

4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบของศาลศาลการ และวิธีพิจารณาคดีศาลการ

5. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ที่นำมาวิเคราะห์ประกอบการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำมาประกอบการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการนั้น ประกอบด้วย

แนวคิด

(1) การค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎี

(1) การใช้อำนาจรัฐ

(2) การบังคับใช้กฎหมาย

หลักการ

(1) การจัดเก็บภาษีอากร

(2) การจัดเก็บภาษีศาลการ

(3) พิธีการศาลการ

(4) วิธีพิจารณาคดีภาษีอากร

(5) การระงับข้อพิพาท

(6) เขตอำนาจศาล

2) กฎหมายไทย

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

(2) พระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2560

(3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(4) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(5) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

(6) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาภาษีอากร พ.ศ. 2528

(7) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2580

3) กฎหมายต่างประเทศ

ขอบเขตของกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดไว้ คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษา คือ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานศาลากร ทนายความ พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ผู้ประกอบกิจการ สมาคมผู้นำเข้า และส่งออกสินค้า สมาคมผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก

3.3 ขอบเขตด้านประเด็นศึกษา

มีประเด็นศึกษาดังต่อไปนี้

1) แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลากรและวิธีพิจารณาคดีศาลากร

2) สภาพการณ์ปัญหาและผลกระทบการพิจารณาคดีศาลากรของศาลภาษีอากร

3) กฎหมายว่าด้วยการศาลากรและข้อพิพาททางศาลากรของประเทศไทย

4) กฎหมายต่างประเทศว่าด้วยการดำเนินการกับความผิดศาลากร

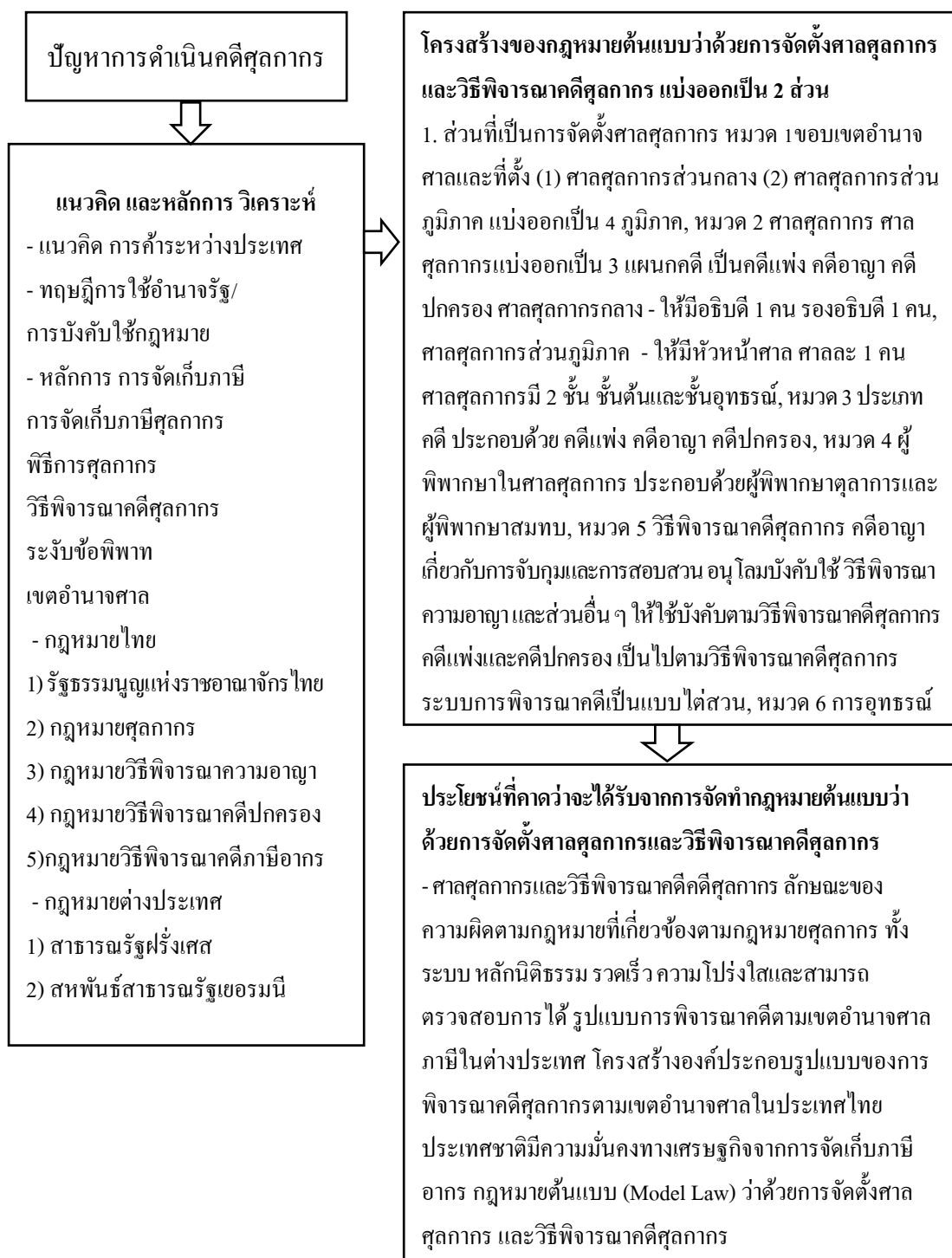
โครงสร้างและองค์ประกอบ ของรูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลากรและวิธีพิจารณาคดีศาลากร

4. กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Theoretical framework)

การดำเนินคดีศาลากรเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการศาลากร ซึ่งเป็นความผิดที่มีลักษณะเฉพาะการจัดเก็บภาษีจากกิจการนำเข้า ส่งออกสินค้า และลักษณะคดีคาบเกี่ยวทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง อันนำไปสู่การเกิดปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล และความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้นถ้าหากจะให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น ต้องมีกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อกระบวนการพิจารณาคดีในลักษณะของการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลากรและวิธีพิจารณาคดีศาลากร โดยการนำเอาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งแนวทางการพิจารณาคดีของต่างประเทศมาใช้

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบซึ่งจะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหา เกิดความชัดเจนในเขตอำนาจศาล และความเชี่ยวชาญในการพิจารณาพิพากษาคดี ที่ก่อให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ (ดูภาพประกอบที่ 1.1)

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Theoretical framework)

4.2 สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการพิจารณาคดีศาลการเกิดจากการไม่มีศาลชำนาญพิเศษและวิธีพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมในกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับการศาลการเกิดขึ้น การจัดตั้งศาลศาลการ เป็นศาลชำนาญพิเศษในศาลยุติธรรม โดยมีวิธีพิจารณาคดีเฉพาะที่ใช้ระบบการไต่สวน มีผู้พิพากษาสมทบ และ รวมประเภทคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองมาใช้ในการพิจารณาในศาลศาลการจะทำให้การพิจารณาคดีในชั้นศาลเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และเป็นธรรม เป็นที่เชื่อถือในการค้าระหว่างประเทศ

5. คำถามการวิจัย

1. ทำไมจึงต้องนำประเภทคดีแพ่ง อาญา ปกครอง มารวมพิจารณาในศาลเดียวกัน
2. ศาลศาลการแตกต่างกับศาลสามัญอากรอย่างไร
3. ทำไมต้องมีผู้พิพากษาสมทบ เข้ามาร่วมการพิจารณาคดีศาลการ ในศาลศาลการ
4. ประเภทข้อพิพาทคดีศาลการมีอะไรบ้าง
5. ปัญหาและผลกระทบจากข้อพิพาทต่อการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างไร
6. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะใช้ในการวิเคราะห์มีอะไรบ้าง
7. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศาลการและวิธีพิจารณาคดีของไทยมีกฎหมายอะไรบ้าง
8. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาคดีสามัญอากรมีประเทศใดบ้างที่เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์เพื่อการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ
9. ทำไมต้องใช้ระบบไต่สวนมาทำการพิจารณาศาลชำนาญพิเศษมีความสำคัญอย่างไรต่อการพิจารณาคดีศาลการ
10. หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการเป็นอย่างไร
11. โครงสร้างศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
12. หลักการและเหตุผลในการจัดให้มีวิธีพิจารณาคดีศาลการเป็นอย่างไร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ (Output) คือ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ ซึ่งกฎหมายต้นแบบนี้ จะเป็นประโยชน์ ดังนี้

- 1) ประโยชน์ต่อกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการ โดยศาลศาลการในการพิจารณาพิพากษาคดีศาลการอย่างเป็นเอกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำนาจศาล

วิธีพิจารณาคดี และความเชี่ยวชาญของผู้พิพากษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

2) ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ได้รับการพิจารณาพิพากษาคดี ให้ได้รับความยุติธรรม โปร่งใส จากการใช้จากการระงับข้อพิพาท เกี่ยวกับการศุลกากรจากการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

3) ประโยชน์ต่อการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศุลกากร พิจารณาคดีของศาล ในการที่จะดำเนินคดีและมีวิธีพิจารณาคดีสำหรับคู่ความทั้งสองฝ่ายทั้ง โจทก์และจำเลย ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

4) ประโยชน์ต่อประเทศชาติในการจัดเก็บค่าอากร จากกิจการการค้าระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

คำนิยามศัพท์ ประกอบด้วย

การศุลกากร หมายความว่า พิธีการศุลกากรในการสำแดงเอกสารตามบัญชีรายการสินค้า และตามพิกัดอัตราศุลกากร เพื่อชำระค่าอากรศุลกากรในการนำเข้า ส่งออกสินค้า

ข้อพิพาทเกี่ยวกับการศุลกากร หมายความว่า ข้อพิพาทที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีอากร เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ที่มีกรณีโต้แย้งสิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่าย

ศาลชำนาญพิเศษ หมายความว่า ศาลศุลกากรที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีข้อพิพาท ตามกฎหมายศุลกากรเป็นการเฉพาะ โดยมีผู้พิพากษาศุลกากรและผู้พิพากษาสมทบที่มีความ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการค้าระหว่างประเทศร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดี

ศาลศุลกากร หมายความว่า ศาลศุลกากรในศาลยุติธรรมที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดี ศุลกากร

เขตอำนาจศาล หมายความว่า เขตอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีศุลกากร **คดีศุลกากร** หมายความว่า คดีที่เกิดจากข้อพิพาทจากการค้าระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าพนักงานศุลกากร

ผู้พิพากษาสมทบ หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาคดีศุลกากร

ระบบการไต่สวน หมายความว่า ระบบการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ในคดีศุลกากร โดยผู้พิพากษาศาลศุลกากร

กระบวนการวิธีพิจารณาคดีศาลการ หมายความว่า กระบวนการพิจารณาคดีในศาลศาลการ
อากร หมายความว่า อากรศาลการที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอ
ราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติศาลการ หรือภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่มีการจัดเก็บตาม
กฎหมายอื่น โดยเจ้าพนักงานศาลการ

ลักษณะความผิด หมายความว่า ลักษณะข้อพิพาททางคดีเกี่ยวกับความผิดตามกฎหมาย
ภาษีอากรการ กฎหมายศาลการ ที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีอากรจากทางการค้าระหว่างประเทศ
การจัดเก็บภาษีอากร รวมทั้งลักษณะความผิดทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครอง